

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navaadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnem meseca oktobra začne „Sl. Gosp.“ četrto ali zadnje četrtletje. Komur je toraj s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga uljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Sl. Gosp.“ 80 kr.

Naročnina pošlje se najlaglje s pošto nakaznico **upravnistvu „Slov. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.**

Upravnistvo.

Gornje-Radgonske volitve v okrajni zastop.

Srčna radost prešine prsa slednjemu domoljubu, ko gleda, kako se čim dalje bolj razširja med rojaki našimi zavest, da so Slovenci. Že smo si pribojevali do malega nazaj vse naše okrajne zastope, že sedijo in se posvetujejo skoro v vseh okrajnih šolskih svetih domoljubni naši možje; že uraduje mnogo županov v maternem jeziku. To vse je zvršila v kratkem času silna moč, katero zovemo ljubežen do mile domovine. Mnogo narodnih trgov bije s kmeti vred boj za narodne svetinje in ni daleč več doba, da bodo tudi mestica južno-štajarska naša. S kratka: Narod slovenski se je probudil, ustal je od mrtvih.

Zatoraj pa nas je tem bolj nemilo zadela čudna novica, da so nekateri kmetje v Gornje-Radgonskem okraji skušali slovenski okrajni zastop izpuliti narodnim rokam in ga izdati nemškutarjem. Nečemo jih imenovati, kajti gnjusi se nam njih obnašanje, ki je podobno dejanju Jude Iskarijota, kateri je svojega najboljšega prijatelja, Odrešenika našega, izdal. Dosedanji zastop bil je kmetom odkritosrčen prijatelj. Žalostno in sramotno je torej za može, ki podirajo to, kar smo si s težavo in mnogim trudom pridobili.

Mi nismo mogli verjeti, da imamo med seboj še take kukavice, ki spoštujejo bolj zopernike, kakor zaslužne svoje može, ter verujejo

več tujcu, kakor odkritemu domačinu. Ali res ne veste, kakšne namere imajo nasprotniki naši? Še ni dolgo, kar smo čitali v nemških časopisih, da so si osnovali društvo v Gradci, ki bi imelo pokupiti slovenske kmetije. Kaj začnete potem? Hočete biti le viničarji, hlapci, dekle?

Ali ne veste, kaj misli ves svet o takih ljudeh, ki se izneverijo jeziku svojemu, ki izdajajo in grdijo dom svojih očetov?

Kaj mislite o otroku, ki se drzne sivolasej svojej materi stopiti na glavo? Kaj mislite o sinu, ki grobni spomenik svojega očeta podere in si dela ž njim most čez domovino svojo k tujcem? Kaj mislite o človeku, ki na pokopališči z drzno ного stopa po tobanji svojih sorodnikov? Rekli bodete: to so grdi, ničvredni otroci, to so odurni ljudje. Oj prav imate. Pa morda niso oni, ki izdajajo svoj dom in svojo vero, podobni tem hudobnežem? Resnične so besede pesnikove:

Oj to človek brez iskrene
Je ljubezni domovine,
Ki, če žalost jo zažene,
Zapusti jo, da pogine.

Jo izdaja, zaničuje,
Le za tujstvo moč potrosi,
Ki ni vreden, da varuje,
Da ga v sebi dalj še nosi.

Zares bitko bi se razjokal nad takimi ljudmi, kakor se je Odrešenik naš nad Jeruzalemom, ko je videl zaslepljenost svojih rojakov in nadloge, katere zadenejo njegovo domovino. Takšni zaslepljenci so oni kmeti, ki rujejo zoper lastno svojo mater, ki jih je vzgojila na prsih svojih.

Ali pustimo te ljudi, katerim je doma: „pisker mesa, liter vina“? Kaj jih je čim dalje menj; ne bode dolgo, da čudi ti sramotivci svojega doma in jezika izumrjejo.

Vendar nam dejanje in obnašanje teh nesrečnih Gornje-Radgonskih kmetov znovič vzbuja ta-le resni nauk: Stojmo trdno na svojih tleh; bodimo korenjaški narod, ljubimo domo-

vino svojo nad vse. Domovina naša sicer ni velika, ni mogočna, ali lepa je, da malo takih; zemeljski raj je ona. Mislimo vedno, zlasti ob času volitev, bodi si v občinske ali okrajne zastope, bodi-si v deželni ali državni zbor: tu so živeli očetje naši, tu so krvaveli braneč hišo, ženo in otroke svoje proti Turčinu divjemu in drugim sovražnikom, tu nam je tekla zibeljka, tu nas je učila mati govoriti in moliti; ta zemlja nam je sveta, njo hočemo z vsemi silami braniti do zadnjega vzdihljeja! J. S—r.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

2. Otroški vrtec pri sv. Jakobu v Trstu. Zahajalo je va-nj 59 otrok. Z ozirom na lepe vspehe, ki jih je dosegla vrtnarica gospica Justina Miheli, imenovana je bila voditeljico slovenskega otroškega vrta. Ta zavod je tem važnejši, ker vzgaja deco za

3. Slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu. Z odlokom vis. c. kr. namestništva tržaškega od 4. oktobra 1888, št. 15.880, je dobila vsled svoje prošnje družba sv. Cirila in Metoda dovoljenje, da sme odpreti jednorazrednico s slovenskim učnim jezikom. Vodstvo je imenovalo učiteljem Ivana Nekermana, ki je tudi s šolskim podukom začel dne 15. oktobra, a se zaradi mnogih zaprek moral vrniti na svoje prejšnje mesto v Marezige pri Koprju. Na to je podučevala učiteljica Jos. Delkin, potem učitelj J. Špan in slednjič sedanji učitelj Mihael Kamušič, katerega je vodstvo imenovalo pred kratkim učiteljem-voditeljem, da se tako v okoliščini pride neljubim premembam. — Verstvo je podučeval vsled vodstvene prošnje po naredbi prečastitega tržaškega škofijstva čast. g. Bernard Sever, mestni kapelan pri sv. Jakobu. Število šolo obiskujočih otrok je bilo v nižjem oddelku 55, v višjem 19, torej vkup 74, bilo bi jih lahko še več, da ni slavni magistrat tako strogo nasproti naši šoli in da ni omejil števila. Podučevalo se je na podlagi „učnih načrtov za Primorje“ za štirirazredne ljudske šole. V ženskih ročnih delih je podučevala voditeljica našega zabavišča. Osnovala se je že šolska knjižnica, kateri ste mnogo knjig podarili „Slovenska Matica“ v Ljubljani in „Družba sv. Mohorja“ v Celovci, za kar jima bodi tu očitna zahvala izrečena. Dne 27. julija t. l. bila je javna preskušnja, katere ste se vdeležili obe načelništvu tržaški, vodstveni od Ivan Hribar in mnogo roditeljev šolskih otrok. Kakor je poročala „Edinost“, obnesla se je skušnja v oči gled tolikih prememb med letom prav povoljno, tako, da je bilo petnajst odličnih šolarjev obdarovanih.

Vsled vodstvenega sklepa razširila se bode šola zapored in z bodočim semestrom odpré se

II. razred. Drugo učiteljsko mesto podelilo se je učiteljici Josipini Delkin, ki je že pomagala na tej šoli. — Prečastita gospôda! Tu imate temelj slovenskemu šolstvu v tržaškem mestu, (Dobro, izvrstno), kjer biva na tisoče slovenskih otrok, ki pa so dozdej v laških šolah. Ali naj, mi pri teh razmerah roke križem držimo, dokler bo prepozno?

4. Prestopimo v Gorico. Za spoznanje boljše okoliščine so tu za Slovence, nego v Trstu. Pomagajmo si sami! Vsled neumornega delovanja goriškega načelništva odprli smo otroški vrtec v Pevni poleg „Sočinega mosta“ ter oteli laškemu zabavišču krog štirideset slovenskih otrok. Vrtnarica je gospica Karolina Lašič. — Ne daleč od goriškega mesta je

5. Otroški vrtec v Podgori, v kateri zahaja osemindeset otrok. Ustanovljen je sicer po ondotnem rodoljubnem županstvu, a naša družba mu zagotavlja trden obstanek. Narodna županstva naj bi pač tudi drugod posnemala ta vzgled, naša družba jih ne bo zapustila.

Gospôda moja! Malo je sicer število naših zavodov, a če se oziramo na slovenske skromne razmere, je to vendar velik napredek, uspeh, ki ga je dosegla družba sv. Cirila in Metoda, ko je nasprotnikovemu žrelu otela krog 300 slovenskih otrok. (Živahno odobravanje.) Ali ni to vredno trudoljubivosti slehernega rodoljuba?

Vsi naši zavodi so vsled vodstvenega poziva pod nadzorstvom dotičnih načelništev in učiteljstva praznovali imendan Njih veličanstev presvetl. cesarja in cesarice, posebno slovesno pa veselo štiridesetletnico vladanja našega viteškega cesarja in kralja. Istotako se je primerno praznoval praznik naših društvenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda. Ob teh prilikah so posebno ženskih podružnic načelništva tekmovala v blagih dejanjih ter tako pokazala pot slovenskemu ženstvu, kaj je ono dolžno svojeji deci. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zakovanje kopita.

Podkev je za konja, ki dela in teka po trdi cesti, potreba in je pri nas tudi v navadi. Konja brez podkev ne vidi človek, če ne na poti h konjedercu ali na pašniku. Prvo, kedar je konj že doslužil, drugo pa, ko še ni za službo, tedaj v prvi mladosti, sicer pa nosi pri nas konj podkve in daj Bog, da so mu vselej dobre, koristne.

Ali to mu niso vselej, takrat ne, če so zakovane. In to se ne izgodi prerediti, kajti kovač v časih ne zadene prav, ker ne pozna kopita ali pa, ker se drži svoje trme in hoče, da se ravna kopito po podkvi, ne pa podkev

po kopitu. Pri kovači je trda roka, pa tudi velikrat trda glava. In vendar je zakovanje kopita sila nevarno in gospodarju nastane lahko iz njega velika škoda.

Zakovanje pa se izgodi, kedar žrebelj pride v kopitu do živega in se to ne izpozna že koj skraja, ko se še lahko žrebelj potegne iz kopita, ne da nastane iz tega večja škoda. Pri živem pa je žrebelj lahko tako, da tišči, pa še ne rani ali pa tako, da že tudi rani in se to še vendar-le ne vidi koj v prvem času.

Kedar pa se vidi, da je kopito zakovano, ne sme se v rano vlti kacih ostrih tekočin, češ, da se rana tako hitro sceli, ne da je treba potegniti žreblja iz nje. Na vsak način mora žrebelj ven in če se je izpoznalo koj iz kraja zakovanje, naj se potegne žrebelj ven a zato ne sme več drugi noter, če tudi le blizo, ampak podkev naj se pribije na drugih mestih, luknja za žrebelj, ki je v ranjenem kraji, naj ostane prazna. Podkev drži, če tudi ni pribita z vsemi žreblji.

Konj se pa naj pelje v vodo, naj stoji dalje časa in to večkrat na den v njej, če še tudi ne šepa. Kedar se potegne žrebelj iz rane, nameri se večkrat, da se sterc, ali da ga ostane nekaj v rani, to pa mora na vsak način ven in konj se naj postavi še dalje v vodo; ako pa je luknja v tem precejšnja, naj se vtakne prediva va-njo, da ne pride v rano kaka druga nesnaga.

Hudo pa je, kedar se je v rani nabralo že gnoja in že konj vsled tega šepa. V tem je kopito vroče, meča v njem je na enem ali drugem kraji še mečja in če se človek dotakne na tem kraji kopita, odmakne ti ga živinče. Tu ni druge pomoči, kakor da se napravi luknja na onem kraji, za to, da izteče gnoj, potem pa se vlije na ono mesto vode, v kateri je dovolj bakrenega vitrijola in pokrije se s suhim predivom, celo kopito pa se na to obveže, da ne pride kaka nesnaga do rane. Vsakih 12 ur treba je obnoviti to obvezo.

Če gre vse dobro, za par dni rana ne bode več posebno boleča, naj se tedaj luknja v kopitu, v meči, napolni, pa ne pretrdo, z voskom, ki se nareja iz smole, terpentinovca in voska in nato se pribije podkev iz nova. Ko bi to ne bilo izdalo in bi se v meči delala že vlesa, tedaj pa je stvar že bolj nevarna in naj pride živinozdravnik. Med tem časom pa se naj deva toplo seneno seme ob kopitu in naj se pusti konj na miru. Pregarjanje bi tu ne bilo na mestu.

Sejmovi. Dne 28. septembra v Cmureku in v Poličanah. Dne 30. septembra v Arveži, na Vranskem, v Konjicah, v Dolu, pri sv. Lovrenci na Dr. polji, v Marenbergu, v Šmarji, na Pilštanji, v Šoštanji in v Veržeji. Dne 1.

oktobra v Radgoni. Dne 2. oktobra v Lučanah, na Ptuji in v Imenem. Dne 3. oktobra v Gradci (za konje) in v Bregu v Ptuji (za svinje.)

Dopisi.

Iz Žabjaka pri Ptuji. (Čudna prošnja.) Nemški liberalni list iz Gradca obelodeni je uni dan neko prošnjo, ki jo je baje neki kmet vložil pri mestnem šolskem svetu, da bi bil sprejet njegov sin v nemško šolo v Ptuji. Prošnjik trdi v prošnji najprej, da je v njegovi občini, kjer je on tudi občinski svetovalec, zastop nemški (v Podvincih?) in da se nemško uraduje (gosp. Čeh!) in da vse hrepeni po nemštvu. Dalje trdi prošnjik, da so učitelji okoliške šole v Ptuji, kruti nasprotniki nemštva, da more njegov sin le takrat srečen in „kunšten“ postati, ako postane učenec nemške šole v Ptuji. Proti temu moramo povdarjati, da se na okoliški šoli še več nemški uči, kakor postava vелеva, da se je iz tamošnje šole v zadnjih letih nad 20 učencev v srednje šole poslalo, kar je dober dokaz, da so učitelji na pravem mestu. Nam se pa sploh dozdeva, da bi za gospoda prošnjika največja sreča bila, če bi za 40 let mlajši bil, ker po takem bi se pri izvrstnem učiteljstvu okoliške šole Ptujске sam lahko naučil zasluge spoštovati, pravico ljubiti in pa narod, ne pa ga cusrati po liberalnih listih! Ta gospod je, kakor smo izvedeli, Jurij Majarič, po domače „Lajčkarov Jürij“ v Podvincih hiš. št. 21. Ako hoče tedaj kdo kaj „kunštnega“ izvedeti, tam bode v tem oziru veliko sreče imel. Nam je dobro znano, da imenovani gospod nemški ne zna, njegovo prošnjo je tedaj neki zakotni „šribar“ napravil in mu tedaj prav trdno orehove lupinje na prste zasmolil. Vam, gospod Toplak, pa želimo za prihodnjč več sreče, kakor pri tej prošnji!

Od Savinje. (Trgovci, pozor!) Okrajni odbori imajo naročeno, da takoj oskrbijo potrebno opravo za nova oskrbovalna vzprejetišča. Sicer je Graški deželni zbor v svojih ukazih že vse tako nekako napeljal, da bi okrajni zastopi vse potrebne stvari tam gori v Gradci kupovali in svoj dober slovenski denar dajali radovoljni tistim Nemcem v zveličanem glavnem mestu, ki pravijo, da Slovencev ni! Ali nam je Gradec že toliko hudega storil, da smo popolnoma spametovani in čas je tudi že bil do tega! Sami svoje trgovce imamo doma, ki so prvič domačini, drugi pa toliko pošteni, da nam dajo blago enake vrste, kakor prebrisani Gradčanje, zdatno ceneje. Opozoriti nam je toraj naše narodne okrajne zastope posebno na to priliko, da se držé naših rojakov trgovcev. Ker je Celje središče za naše okr. zastope, tedaj sta tam vrla naša domoljubna trgovca Va-

nič in Jerman, katera treba za to priliko posebno toplo priporočati.

Od Marije Snežne. (Prošnja do c. kr. pošte.) Mi imamo pošto v Cmureki, in od ondod nam nosi, „gajšic“ t. j. možic, ki prodaja peku kruh, novine, pisma in vse, kar pride po pošti za nas. V Cmureku pa je poštar zelo sladek tistim, ki z njim radi govorijo nemški. Ako pa mu rečeš kako slovensko, ali pa ako dobi pod roko kako pismo s popolno slovenskim naslovom, tedaj začne divjati, kakor da bi ga „ta hudi“ pehal z žerčim „špicem.“ Isti poštar, ki ima pranemško ime Mauritsch (Mavrič) in je doma od nekod iz Ljutomerskega okraja; njegov Ljutomer pa je Luttenberg menda kje poleg Berlina — ta pošilja k sv. Ani v slovenskih gorica novine, ki imajo slovenske naslove. Slišal sem, da je omenjeni poštar pošiljal k sv. Ani „Slov. Gosp.“ nekega kmeta Mat. Dr., da-si je ta doma pri Mariji Snežni. Tudi mojega „Slov. Gosp.“ št. 36. od dne 5. sept. t. l. je zgoraj omenjeni poslal nad sv. Ano k Mariji Snežnici. Kdor pozna naš kraj in naše razmere, sme reči, da je tega kriva ali že slepa zagrizenost ali neotesanost ali ka-li. Dne 2. t. m. sem poslal prav važno pismo s slovenskim naslovom: „N. pr. Spoštovani M. Z. kmet na Grbah. P. v Središči.“ Pisal sem, da pridem k njemu (M. Z.) dne 9. t. m., da opravi sam tisto, kar se brez mene opraviti ne more. Ko pa sem prišel dne 9., kakor sem pisal, sem prišel iz nenada, in ni duša ni vedela, da pridem. Kedar pa sem se vrnil domú, našel sem domá moje pismo z napisom „Retour Mureck“ in je bilo „v Središči“ prečrtano. Pismo je bilo v Soderšnici, in tje je prišlo dne 4. sept. Na nasprotni strani od naslova je tamošnji g. poštar napisal: „In Soderšič unbekannt“ in podpis Koser. V raznih listih se je večkrat omenilo, da pismo mora dospeti tje, kamor je poslano, če tudi je naslov na njem popolnoma slovenski. Ker pa moje pismo ni prišlo tje, kamor je bilo poslano s slovenskim napisom, zato prosim na tem mestu slavno c. kr. pošto ravnateljstvo, da stori v tem svoje; posebno zavoljo novin. Da bo bolj razvidna pritožba zavoljo mojega pisma, priložim še uredništvu zavitek,* ter ga ono naj, ako treba, izroči slavnej c. kr. pošti.

Iz Slov. Bistriškega okraja. (Kujavci.) Iz srca smo Vam hvaležni, gospod urednik, za dopis, kojega ste priobčili v zadnji št. „Slov. Gospodarja.“ Sedaj še le prav spoznamo, kakošnje nameni da so ti Bistriški nemčurji imeli, in jih še imajo. Zdaj, ko vidijo, da je resnično njih gospodstvo čez okraj proč, zdaj se na enkrat kujajo, in nočejo nič delati. Oh mi zaslepljeni, katerim so bile oči kakor zavezane,

*) Zavitek je v naših rokah in pisanje na njem je razloženo. Gola ta pomota torej v branji napisa ni lahko mogoča.

da nismo teh ljudi že poprej izpoznali! Oni so se nam pri vsaki priliki delali, za najboljše gospodarje, pa kakor se sedaj vidi, je pri njih drugo vse, samo o dobrem gospodarstvu ni sluha, ne duha. Žali Bog, da se že nismo poprej iz trdnega spanja prebudili, in bi se bili tako že poprej njih gospodstva, jarma otresli. Sedaj se nam pa res ne zdi več čudno, od kod da je bil pred tremi leti velikanski dolg okroglih 37.000 goldinarjev pri okrajnem zastopu. Vendar nam sili na vrh vprašanje: Gospodje, če vam sedaj resnično ni mar delati na korist okraja, zakaj se nam pa toliko vsiljujete pri vsaki priložnosti? In če vam že resnično vse preseda zavoljo tega, ker ste v manjšini, tedaj pa odstopite, in prepustite ta častna mesta bolj vrednim in veljavnim možem, kajti za vas že tako malo kdo mara, to se je dobro videlo zdaj pri volitvi za mestni zastop. Vam pa, naši zastopniki, kličemo: Ne strašite se in delajte brez ozira na te ljudi, kajti njim se godi tako, kakor obrabljjenemu orodju, katero je za nič, in se zavrže. S svojim ravnanjem si davljejo sedaj zadosti jasno spričevalo, koliko da jim je bilo za kmeta v resnici mar. Zapomnili si bomo toraj mi te ljudi, in se njih povsod izogibali. Naj le gg. Stiger, Kopač, Nasko, prodavljejo svojo blago svojim pristašem. Mi ne potrebujemo ničesar od njih, ker imamo poštene domačine za trgovce, kateri nam vsekar z dobrim blagom in po nizki ceni postrežejo. V prvi vrsti je gospod Nejak, kateri ima vedno vsakojako blago po nižji ceni, kakor kateri zgoraj imenovanih nasprotnikov. Tako je tudi gospod Vanžina vsega priporočila vreden. Mi imamo torej svoje trgovce, drugi pa se naj učijo spoštovati te, kateri jih živijo.

Več okrajninčanov.

Iz Slatine. (Za slov. šolo) potegnile so se vrlo narodne občine Št. Mohor, Plat, sv. Katarina, Nimno, Rajnkovec, Brestovec, sv. Trojica in Spodnje Sečovo, ki so všolane v četirirazredno šolo pri sv. Križu pri Slatini. Vsled njihovih sklepov in rekurzov zaukazal je deželni šolski svet v Gradci z ukazom od 31. avgusta 1889 št. 5380, da bode zanaprej na šoli pri sv. Križu slovenščina skoz in skoz kot učni jezik; nemščina pa se bode podučevala zanaprej od 3. šolskega leta le kot neobvezni podučni predmet in sicer tako, da je za nemščino določenih 3., 4. in 5. šolskemu letu po 3 ure, od 6. šolskega leta pa po 4 ure na teden. Ako pa hoče kateri oče ali varuh, da njegov otrok ali varovanec ne bo obiskoval poduka v nemščini, mu treba samo to naznaniti v začetku šolskega leta. S tem so toraj omenjene občine dosegle prav lep uspeh, kajti zanaprej ne bo smel šolski nadzornik pritiskati na učitelja, naj on poduk iz drugih predmetov zanemarja ter se samo ukvarja z nemščino, kajti za nemščino

je sedaj odločenih potrebno število ur; v druge ure pa se nemščina ne sme vrvati. Ta uspeh je toliko veselejši, ker je šola pri sv. Križu četirirazrednica in so na takih hoteli gospodje v Gradci slovenščino vže čisto izrinoti. Tako pa je tukaj zdaj zdrava pamet in postava prišla do veljave. Na enak način si je vže mnogo slovenskih občin zagotovilo slovensko šolo. Občine pa, ki še tega niste dosegle, ganite se!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz sprave med Nemci in Čehi v českem kraljestvu ne bode nič ter stojé nemški liberalci slej, kakor prej pri svoji trmi: naj jim dovoli vlada že naprej vse, kar bi radi. Se ve, da je to nemogoče. — Dež. z bore skličé vlada, kakor se natrjuje, po večjem vse na den 10. oktobra. — Princ Liechtenstein ne bode v prihodnje več na čelu osrednjega kluba v drž. zboru. Mrzi mu do vlade, ki popolnem prezira želje tega kljuba, izlasti v tem, kar se tiče verske šole. Vsled tega raste liberalcem greben če dalje višje in se v resnici težko reče, kaj da bode iz desnice, to se pravi: iz večine več ali manj konservativnih poslancev v drž. zboru. — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch je bil v ponedeljek v Gradci ter si je ogledal novo poslopje tamošnje gimnazije. Pravi se, da mu je dobro délo v dimu hvale tamošnjih liberalcev. — Ces. namestništvo je razpustilo dijaško društvo „Slavija“ v Gradci, brž za to, ker so se dijaki, udje tega društva, mešali v kake politične reči. — Na c. kr. višjo gimnazijo v Celovci pride dr. Latzel, doslej c. kr. profesor na Dunaji, za vodjo. Mož je trd Nemeč, pa se ve, da to nič ne dene, čemu pa še je 130.000 Slovencev na Koroškem! — Po Koroškem so slov. kmetje že precej zavedni, škoda, da jim manjka na večih krajih mož, ki bi jim, živeč sredi njih, dajali poduka v pravem času! — Kat. Tirole je zadela velika izguba o smrti dež. glavarja, barona Rappa. Žalost je za vrlim možem velika. — Predsednik Kranjske dežele, baron Winkler, je bil te dni na Dunaji in pravi se, da v imenitnih zadevah. Brž ko ne bi grof Taaffe rad izvedel, je-li kaj resnice na tem, da prestopijo kranjski drž. poslanci v opozicijo, če ne krene vlada na bolje pot ter ne izpolni že k malu njih željâ. — Letina je na Kranjskem letos sploh za veliko slabša, kakor so jo bili lani imeli, hvalijo pa jo na Krasu. — Iz Gorice se toži čez nekaj tamošnjih slov. mestjanov, da so vpisali svoje otroke v italijanske šole. To je v resnici čudno, vredno graje. — Mestni zastop v Voloskem obstoji iz 7 Hrvatov in 11 Lahov, Lahí so torej v večini in kriva je tega, kakor se govori, „pomoč od zgoraj“, t. j. od vladinih mož. Tudi po drugih kra-

jih se ne godéva boljše v tem oziru. — Da laški može v mestnem zastopu Trsta niso dobri gospodarji, to vemo, saj so pravi liberalci, ali to je vendar le preveč, da jim letos primanjkuje že pri 200.000 gld. Dobro, da so nove volitve že blizo. — Dalmatinski drž. poslanec, prof. Bulić je odložil čast poslanca, to pa za to, ker se čedalje bolj kaže, da dela v tem brez uspeha. Škoda moža! — Novi hrvatski minister pl. Josipović ima sicer ime hrvaško, hrv. jezik pa mu teče, kakor se sliši, sila rodo. — Vojaške vaje na Ogerskem so se izvršile, kakor se sodi, jako po volji svitlega cesarja. Madjari pa so sila veseli, da je nadvojvoda Albreht pri teh vajah govoril madjarski. Doslej so pa sodili, da ne mara višji maršal c. kr. vojske madj. jezika. — Pri vojaških vajah blizo Jaroslava v Galiciji so ubili v trdi noči dva c. kr. častnika in na sumu so ruski ogleduhi, da so krivi teh ubojev. Ne vemo, je-li na tem sumu kaj resnice.

Vunanje države. Sedaj je že blizo gotovo, da nastavi Rusija pri sv. Očetu v Rimu za stalno poslanika in tak bode brž ko ne grof Izvolški. — Ministru Crispiju je že rana zacelila, zločinec Caporali pa pride pred potrotno sodbo in pravi se, da ni bil z nikom drugim v zvezi. — Po Italiji gre govoricca, da pride avstrijski cesar Franc Jožef v Napoli in sicer v času, ko bosta ondî nemški cesar Viljem in italijanski kralj Umberto. Govoricca ostane pač le govoricca! — Velike volitve na Francoskem so se izvršile, kakor smo že naprej rekli, po volji sedanjih republikancev. V novem drž. zboru bode 369 republikancev in 201 nasprotnih, tedaj so republikanci v veliki večini. General Boulanger pa je zmagal v Parizu in sicer z veliko večino. Nekaj pelina je to že v republikanskem vrtu! — Veliki strike v Londonu je pri kraji in to najbolj s pomočjo kardinala Manninga. To je častno! — Knez Bismarek je vesel zmage francoskih republikancev, kajti le-ti niso nevarni Nemčiji in kaj hoče mož več! — V Monakovem, glavnem mestu Bavarije, so imeli v nedeljo velik shod katol. veljakov, to pa na veliko nevoljo liberalcev in framasenov. — Ruski car se še ni odločil za potovanje v Berlin, ako pa se odloči, bode to bojda znamenje sprave med Nemčijo in Rusijo. — Sopot gre glas, da je dobilo več ruskih polkov povelje, da se pomakne bliže na mejo Avstrije. — Da bi se bile napele strune med Bolgarijo in nje bližnjo sosedinjo, Srbijo, to se ne potrjuje. Čemu pa bi jima tudi to bilo! — V nedeljo pride kraljica Natalija v Beligrad; to je sedaj gotovo ali pa pride tudi njen mož, kralj Milan, to še ni gotovo, toda nam se zdi, da je precej verjetno. To bode pa potlej zmešnjave! — Turčija zatrjuje, da pride Bolgarom na pomoč, ako jih napade kdor

že koli, ker še Bolgarija ni samosvoja, ampak še nekam pod tursko oblastjo. Če gre za ime, je to resnica. — V Atenah, glavnem mestu Grecije, poroči se kraljevič Aleksander s prusko princesinjo Viktorijo dne 27. oktobra in bode v pričo tudi nje brat, cesar Viljem. — Novi kralj v Abesiniji, Menelik, prejme na gori Madagaši kraljevo krono iz rok nadškofa in misli, da si pridobi s tem tudi tiste kraje, v katerih še ne marajo doslej za-nj. Mož ne misli slabo. — V Ameriki si ljudstvo voli sodnike, ali to bojda ni dobro, kajti tako pride marsikateri človek do te časti, pa zasluži, da pride sam — pred sodnika. Vsled tega namerava sedaj vlada sama, vsaj v „zjedinjenih državah“, vzeti to oblast, izvoljenje sodnikov, v svoje roke.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Njemu je l. 1471. sledil

16. Tomaž Meruli.¹⁾ O njegovem času so se na slov. Štajarskem vršili važni dogodki, vsled katerih je Ptuj dobil necega gospodarja.

V borbi med cesarjem Friderikom III. in Ogorskim kraljem Matjažem prihrul je namreč vsled prošnje odstavljenega Solnograškega nadškofa Bernarda slednji z mnogobrojnimi trumami l. 1479. na slov. Štajar ter se je polastil vseh Solnograških mest in trgov. Čez Ptuj in Radgono postavil je kot glavarja svojega izvrstnega vojskovodjo Jakoba Cekelja, kateremu je pozneje daroval Borl (1488) in Ormož (1489.) Ko pa je kralj Matjaž dne 6. aprila l. 1490. na Dunaji umrl, prestopil je Jakob Cekelj k cesarju izročivši mu Ptuj in Radgono, za kar ga je vladar povzdignil v vitežki stan ter mu daroval Ormož in Borl.

Jakob Cekelj, začetnik plemenite rodovine na slov. Štajarskem, je umrl v Soboti na Prekmurskem dne 27. avg. l. 1504. in je bil pokopan pri frančiškanih v Ormožu, kjer je imel lep grobni spominek z napisom:

„Sepultura Jakobi Zekel de Kewend, de Ormosd, et D. Margarithae de Zeech, coniugis et liberorum. Obiit vigesima septima die Augusti Anno Domini MDIII.“²⁾

Vsled ovih dogodkov je bilo mesto Ptuj nekaj časa v oblasti Ogrov, a l. 1491. prišlo je zopet v last cesarju Maksimilijanu, ki ga je l. 1511. prepustil zopet Solnograškemu nadškofu.

Župnik Tomaž Meruli je l. 1487. dal na pokopališču pri cerkvi postaviti kapelo sv.

Mihaela,¹⁾ l. 1489. pa je od Petra Buthe-a, komornika kralja Matjaža, prejel za mestno cerkev sv. Jurija v dar dragocen kelih, ki je po poročilu Povodnovem²⁾ imel sledeči napis: „Arma Petri Buthaei, cammerarii Mathiae regis Ungariae 1489.“

Njegov naslednik je najbrž bil

17. Janez Kerrer, bivši kantor cesarjev. Župnikom v Ptuj imenovan je bil od cesarja Maksimilijana I. v četrtek po nedelji „Quasimodo geniti“ (10. apr.) l. 1494. v „Füssen“.³⁾ Kako dolgo da je v Ptuj služboval, nam ni znano, le toliko vemo, da mu je kot župnik Ptujski sledil

18. Alež Daniel, ki pa je že l. 1499. umrl. Kot naslednika je cesar Maksimilijan I. presentiral dne 6. novembra l. 1499. v Inostu⁴⁾ Andreja Egker-ja.

Smešnica 39. Tri leta je preteklo, odkar sta bila mož in žena. „Mož“, vpraša v tem žena, „kaj ti je dopadlo na meni, ko si se odločil za-me?“ „Ja“, odvrne mož „ljubi Bog, ko bi to le vedel!“

Razne stvari.

(Shod volilcev) bode v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne pri sv. Juriji na Ščavnici v prostorijah g. Franca Vaupotiča in bode poslanec g. dr. Gregorec poročal o drž. zboru.

(Zborovanje.) Kat. polit. društvo „Sloga“ v Ormoži ima dnes, dne 26. sept. svoj redni občni zbor ter bode č. g. dr. Lav. Gregorec, dr. poslanec, poročal o svojem delovanju v drž. zboru.

(Pri volilnem shodu) v Šmariji pri Jelšah se je sklenila resolucija, naj se naprosi vlada, da napravi drž. trsovnico za odgojevanje ameriških trsov.

(Na bogoslovju) v Mariboru se začne novo šolsko leto, dne 1. oktobra ob 5. uri popoldne za duhovnimi vajami.

(Razstava cerkvene obleke) je preložena na nedeljo sv. rožnega venca, dne 6. oktobra 1889.

Odbor družbe vednega češčenja.

(V okrajni zastop Šoštanjski) volili so včeraj, dne 25. t. m. velikoposestniki, ter so bili narodni kandidatje izvoljeni enoglasno, čeravno si je nek laški Celjan silno pete brusil.

¹⁾ Dr. Hönisch v „Tagespost“ 1863. V nekem starem opisu Ptujške cerkve, ki se v knezoškofijskem arhivu v Mariboru nahaja, pa je čitati, da je kapelo sv. Mihaela postavil in posvetil l. 1495. Solnograški nadškof Lenart.

²⁾ Bürgerliches Lesebuch, 126. (Rokopis v Ptujski prostiji.)

³⁾ Arch. F. K. öst. Gesch. II., 502., Mittheil. XI., 259. in Muchar, VIII., 183.

⁴⁾ Izvirna listina na pergamentu v knezošk. arhivu v Mariboru.

¹⁾ Schmutz, hist. top. Lexicon, III., 122.

²⁾ Stadel, Ehren-Spiegel v oddelku „Zackel“.

(Imenovanje.) Na kaznilnici v Mariboru je dobil g. Fr. Medic, doslej nadučitelj v Lukovci pri Krškem, mesto I. c. kr. učitelja, g. Tribnik, učitelj na Hajdinji, mesto II. c. kr. učitelja in g. Fr. Praprotnik, nadučitelj pri M. D. v Puščavi, postal je nadučitelj v Mozirji.

(Duhovne vaje za šol. učiteljice.) Ravno izvemo, da se bodo — letos že drugokrat — v Gradci pri sestrah od presv. srca Jezusovega od 5.—7. oktobra obhajale duhovne vaje za šolske učiteljice. Učiteljice, ki se želé vdeležiti te pobožnosti, naj se prej ko prej nazonijo „bei der Vorstehung des Ordenshauses der Frauen vom heiligsten Herzen Jesu in Graz“.

(Občni zbor.) Posojilnica v Šoštanji ima v nedeljo, dne 29. t. m. izvanredni občni zbor ob 10. uri predpoludne. Dnevni red: Razdelitev čistega dobička od leta 1888. Ko bi k občnemu zboru ne došlo zadostno število udov tako, da bi bil sklepčen, vrši se drugi občni zbor ravno tisti dan ob 11. uri predpoludne. Posojilnica v Šoštanji dne 22. sept. 1889.

Ravnateljstvo.

(Slov. čitalnica) v Mariboru ima dne 29. septembra, 27. oktobra, 17. novembra, 1. in 15. decembra t. l. „večere“ ali shode, v katerih je petje in predavanje na vzporedju. Vsak četrtek bodo pevske vaje in od dne 15. oktobra naprej bode vsak torek streljanje na tarčo. Poleg tega pa še ima odbor marsikatero drugo zabavo v zimskem času v pripravah.

(Molitev na čast sv. Jožefu), katera se meseca oktobra po povelji sv. Očeta moli, dobiva se v tiskarni sv. Cirila; iztis velja 1 kr.

(Sv. misijon) obhaja se pri sv. Kuničundji blizu Maribora. Vodijo ga č. oo. lazaristi iz Celja in se ga, kolikor slišimo, vdeležuje ljudstvo v obilnem številu.

(Snega) vidi se dnes iz Maribora že na vrhu Pohorja in Kozjaka. V noči pa je bila huda nevihta, med grmenjem in bliskanjem je torej sneg padal na zemljo, ne da se je ta že dovolj pripravila za-nj.

(„Slovenska čitanka“) prišla je v tiskarni družbe sv. Mohorja, za prvi razred srednjih šol na svitlo. Sestavil in izdal jo je dr. Jakob Sket, c. kr. profesor v Celovci in kakor sodimo, bode dobra pripomoč pri poučevanju. Jasno pa nam ni, zakaj se pravi, „prvi zvezek“, ali še pride mar drugi zvezek in to kaj za prvi razred.

(Oskrbovalna vzprejetišča), t. j. hiše, kjer bodo stanovanje in živež dobivali potniki, odprli bodo meseca oktobra. Potnikom je s to uravnavo prepovedano beračiti po hišah. V oskrbovalnicah bodo dobivali živež le tisti potniki, ki so prvlje opravili kakšno delo. V vzprejetišču se ne sme nikdo muditi več kakor 18 ur.

(Zagrizenost) Kakor se nam javlja, piše nekdo v „D. Ztg.“ strastno in zaničljivo o slov. dečkih, ki se učé v tako zvanem (sic!) slov. oddelku 1. razreda na c. kr. gimnaziji v Mariboru. Kaže pa se bojda po mestu že tudi s prstom na pisca in vsak kmalu skorej nehoté vsklíkne: Glej ga, to pa je ta strastni — mazač!

(Umrla) je danes pri sv. Petru blizu Maribora spoštovana g. Marija Glaser, sestra in dolgoletna oskrbnica preč. g. kanonika Marka Glaser-ja. Pogreb bode v soboto predpoldne.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Kaspar Lesjak, župnik v Kostrivnici, je umrl dne 20. septembra v 67. letu svoje dobe. Oskrbnik župnije pa je postal tamošnji kaplan č. g. Ivan Kozinc. Kaplanija ostane za čas prazna.

Loterijne številke:

V Trstu 21. sept. 1889:	87, 23, 29, 84, 81
V Lincu „ „	15, 68, 70, 53, 74

Poslano.

Pozdrav in zahvala.

Vsem prijateljem in znancem duhovskega in posvetnega stana, kliče podpisani bivši 12 let kaplan v Ptujci srčni pozdrav in z Bogom! Na svidenje! P. n. udom „Narodne Ptujске čitalnice“, katere ud podpisani je 12 let bil in uvek bode ostal, pa izreka srčno zahvalo za prelepo „slovo“, katero so mu v prostorih „Narodnega doma“ dne 2. sept. 1889 na večer priredili. Hvala! Živili!

O. Stanislav Prus,

kaplan in katehet mestnih in ljudskih šol v Neunkirchen na Doljno-Avstrijskem.

Gosp. G. PICCOLI-JU,
Iekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem,
dne 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst steklenic Vaše esence za želodec.

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so vživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malih urah umreti; toda komaj je zavžila nekaj kapljic esence, pa je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem

9-12

Jurij König, župnik.

Zahvala.

K svojemu 60letnemu mašniškemu jubileju, ki sem ga obhajal dne 15. sept. t. l. dobil sem toliko voščil, da se ne morem vsakemu posebej za nje zahvaliti, zato izrečem na tem mestu prisrčno zahvalo vsem skupaj. Posebej pa preč. g. Jožefu Jera-ju, častnemu korarju, dekanu in župniku v Žalci za prelepe — meni starčeku tolikanj dopadljive mašne bukve, kakor tudi vsem tistim, kateri so k tej slavnosti kaj pripomogli in zraven še mene obdarovali. Bog Vam povrni.

Franc Globočnik,
bisernomašnik in župnik.

Pri Št. Juriji na Taboru, dne 22. sept. 1889.

Kovačnica.

Kovačnica z orodjem vred dobi se v najem. Tista je pri cesti, četrť ure od Celja. Več se izvé pri g. Janezu Kokolu, gostilničarji v Gaberji pri Celji.

Divje kostanje

kupi

2-2

J. Leyrer v Mariboru.

Naj se naročijo po pošti z dopisnico ali s pismom telo in kerv čistilne posladkorjene glasovite

Marijaceljske kroglice.

Varstvena marka.

in na koži. omotici, zgagi, tvorih, glavobolu, glistah, debelosti. Naredijo dobro krv in tek.

Cena: 1 škatlja s 40 kroglici stane 40 kr. En svitek s 3 škatljami, 120 komadičev, le 1 gid. (5 svitkov le 4 gid.) s podukom kako se rabijo.

Svarilo: Te izvrstne Marijaceljske kroglice se le z varstveno znamko prav in po pošti dobijo, le pod naslovom:

**Löwen-Apotheke in Wien,
VIII. Josefstädterstrasse 30.**

Čudi se dobiva v tej lekarni in po pošti pri protinu in revmatizmu gotovo delujoči protinski duh, steklenica à 80 kr., kakor tudi za kašelj, pljučne in prsne bolezni glasovit terpotečki sok z apno-železom, steklenica à 1 gid. 10 kr.

Ta imenitna zdravila razpošiljajo se vsaki dan po vsej Avstriji. 37—50

Prosi se za natančen naslov: ime, kraj, zadnjo pošto in deželo.

Mlekarna

J. Boleta na Reki,

kupuje in jemlje redovito fino namizno in navadno surovo maslo, kakor tudi pristno, kuhano maslo.

1-3

Nove polovnjake

z novimi železnimi obroči prodaja po najnižji ceni

Feliks Schmidl,
sodarski mojster

3-3

Koroške ulice v Mariboru.

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in šolskih in molitvenih knjig na drobno in veliko.
Naročijo se tudi lahko vsi modni človeki avstrijski in tujci.
Varnostni, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
popraj **EDUARD FERLINC.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopalje, papirnaté žaklje in zvitke, papir iz slame, za loščenje in zavijke.
Novosti
posebno pisma za gravulacijo karton, silnat in katronov papir v krasnih barvah po izamično nizki ceni.
Knjigovozarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajerskega jaknega močnega brdskega vina izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s seljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčnim boleznim, izpadu las, protinu, treganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še poskusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala st.-kl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporečljiv, 1 steklenica gl. 1,50, naroče 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT KERTL

veliki posestnik na graščini Gollé pri Konjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.